

Agrární politika potřebuje selský rozum

Evropský parlament má po volbách nové složení. Co to bude znamenat pro zemědělece a přibrzdí se už konečně zelený aktivismus, aby environmentální opatření nebyla pro zemědělece likvidační? O tom mluví v rozhovoru pro Právo prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal. Zároveň uvádí, jak to vypadá s vyjednáváním s vládou nebo jaké rozdíly jsou mezi zemědělci ve střední Evropě.

Důsledkem plánů EU je prodražování naší zemědělské produkce a následná snaha nahradit ji levnějšími dovozy ze třetích zemí.

■ Jak hodnotíte výsledky eurovoleb, považujete je za dobrou zprávu pro zemědělce?

Rozhodně lze považovat za pozitivní, že zemědělství je věnováno stále více prostoru, což se ostatně projevilo i během volební kampaně u nás. Je to logické, protože Společná zemědělská politika Evropské unie představuje největší část újního rozpočtu. Přesto agrární politika nebyla vždy středem zájmu evropských politiků.

Vnímáme to i z pohledu, že v nadcházejícím období budeme mít s Evropskou komisí i našimi zástupci v Evropském parlamentu řadu věcí k řešení, a je nezbytné, abychom měli jejich plnou pozornost. Stojíme před plněním mnoha ambiciózních plánů, jako je Zelená dohoda pro Evropu, a i Společná zemědělská politika EU je mnohem ambicióznější a náročnější než dřív.

Problém je ale v tom, že jejich cíle vznikaly v úplně jiné době, než v jaké nyní žijeme, a musíme je upravit, aby byly pro zemědělce vůbec splnitelné. V opačném případě bude pokračovat snižování rozměru a produkce evropského zemědělství, ostatně v Česku pozorujeme tento trend už několik let. Dopadem ambiciózních plánů, které samozřejmě stojí evropské zemědělce peníze, je prodražování naší produkce a následná snaha nahradit ji levnějšími dovozy ze třetích zemí. Tamní zemědělci ale nemusí dodržovat ten obrovský objem různých regulací, které musíme plnit my. Je to úplně nesmyslné, ale ta rovnice bohužel takhle funguje. Politici proto musí změnit, jak o zemědělství přemýšlejí, a hlavně definovat, co od něj ve střednědobém a dlouhodobém horizontu vlastně chtějí. Striktní ochranu krajiny, produkci vlastních kvalitních a bezpečných potravin, nebo obojí?

■ Co tedy chcete vy, jako zemědělci, od evropských politiků?

Za nás je jednoznačně nezbytné obnovit konkurenceschopnost našich zemědělců, kteří musí být součástí dialogu o vzniku nové zemědělské legislativy a úpravách té staré. K to-

mu, jak jsem již zmínil, bude nezbytné přenastavit Společnou zemědělskou politiku EU a Zelenou dohodu pro Evropu a z ní vyplývající strategie. Dále bude nutné řešit zmíněné dovozy zemědělských komodit i zpracovaných potravin ze třetích zemí. Je jasné, že dovozy není možné zakázat a srazit je na nulu, z toho by neprofitoval nikdo, a nejméně pak zákazníci. Je tedy otázkou, jak přimět, a hlavně jak kontrolovat, producenty ve třetích zemích, že dodržují stejné standardy jako my.

Tyto a další priority bude obsahovat maďarská výzva, která vzniká z podnětu maďarské agrární komory pro předsednictví této země Radě EU ve druhé polovině roku a která bude představena na mezinárodní konferenci v Budapešti v září. Měli jsme možnost se seznámit s jejím návrhem a předběžně jsme ji po společné diskusi podpořili nejen my jako Agrární komora ČR, ale stejně tak polská Národní rada agrárních komor a Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora.

■ Když se podíváte na nové složení Evropského parlamentu, myslíte si, že noví europoslanci budou nakloněni vašim požadavkům?

Musíme si počkat, jak budou rozloženy síly jednotlivých frakcí, jak se nastaví koalice a kdo skončí v opozici. S tím také souvisí budoucí složení výborů a jejich síla. Každopádně už nyní jsme zaznamenali tendence k rozdělení Výboru Evropského parlamentu pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin na dvě samostatné

zvládat politické diskuse i odbornou stránku věci a zároveň bude schopna zemědělská témata obhájit.

■ Na čem dalším jste se shodli s agrárními komorami Visegrádské skupiny?

Během jednání, které proběhalo 17. a 18. června a které jsme tentokrát hostili my v Česku, jsme řešili, že stále trvá situace, kdy se zemědělci potýkají s nízkými výkupními cenami za naši

co se týká výše podpor, by samozřejmě uvítali i čeští zemědělci. Ovocnáři odhadli škody po dubnových mrazech na více než jednu miliardu korun a úroda dosáhne maximálně 30 procent minulých let. Vinaři mají vinohrady poničené ještě více s tím, že poškození porostů bylo tak silné, že se v mnoha případech přenesou i do příštího roku. Přitom stále nemáme od ministra zemědělství zásadní a koneč-

jištění ve výši dvou až tří miliard korun ročně, které nám byly slíbeny před dvěma lety ministrem práce a sociálních věcí Marianem Jurečkou. Ministerstvu zemědělství se tento program podpory ale nepodařilo notifikovat. Jako určitou kompenzaci jsme následně u ministra financí vyjednali zajištění dvou miliard korun do rozpočtu kapitoly pro rok 2025 a snad i dalších let, nicméně zůstává otázkou, jakým mechanismem budou tyto prostředky rozděleny.

Snížení počtu zemědělských výzkumných ústavů ze sedmi na pět nevnímáme jako krok správným směrem.

Chceme také znát odpověď na otázku, jak se podařilo vyřešit změnit výplatu zelené nafty z ročního vyúčtování na dvakrát ročně. Zklamáním pro nás rozhodně je, že ministr zemědělství nedodržel opakovaně daný veřejný slib, že česká pravidla pro zemědělskou politiku nepůjdou nad evropský rámec. Jak jinak si vysvětlit, že byl v polovině června předložen návrh ministerstva zemědělství a ministerstva životního prostředí na vyjmutí dvou procent orné půdy mimo produkci v rámci tzv. ekoschémat? Máme nejnižší plošnou platbu ze země EU a politici rozhodnou, že ještě k tomu každý zemědělec nebude smět využít 2 % své půdy? Půdy, ze které platí daně, případně její pronájem, a pokud na ní nebude smět hospodařit, tak zde vzniknou rezervoary chorob a škůdců. Nechápejte také, proč byla na jednání vlády neočekávaně zařazena a obratem schválena novela zákona o myslivosti, ke které je od profesních svazů a spolků, ale i od krajů celá řada nevyhovujících připomínek a která svými zásadními změnami bortí dosavadní systém mysliveckého hospodaření.

K zásadním rozhodnutím této vlády chybí analýzy, odborná stanoviska a posudky, rozhoduje se od úřednického a politického stolu, bez vazby na potřebu zemědělské praxe, a důvody k těmto změnám se hledají a obhajují zpětně.

■ Ministerstvo zemědělství plánuje sloučovat výzkumné ústavy. Je to dobrý nápad?

Počet zemědělských výzkumných ústavů se má snížit ze sedmi na pět, a to již od příštího roku, nehledě na to, že se neustále snižuje objem financí na jejich činnost. Nemyslíme si, že je to krok správným směrem, už proto, jak rychle k němu došlo. Ústavy mají rozpracovanou řadu témat a plánované změny mohou jejich vědeckou práci narušit, což bude v konečném důsledku znamenat ztrátu času i peněz. Vypadá to na další populistický nápad této vlády, který neprošel žádnou diskusí.

Není to jen omezování produkce, ale třeba také boj proti erozi, kde nás ministři zeměděl-

ství a životního prostředí tlačí do zeleného režimu, který naprosto popírá zdravý selský rozum. Nedává logiku zahrnout dvě třetiny území do přísné ochrany proti erozi, což přinese jen další omezování výroby, když sousední hornaté Rakousko takto řeší jen 12 % své plochy.

Mnohé z kroků se ale bohužel často vysvětlí, když se v kuloárech dozvíte, že důvodem je to, že si to může vládnoucí koalice dovolit díky většině ve Sněmovně a k podnětům z diskuse se nebude přihlížet. Bohužel i taková je realita.

■ Zemědělci tedy nejsou se stavem vyjednáváním s vládou příliš spokojeni?

Z diskusí, které v terénu vedu, je jednoznačné, že mají stále obavy z budoucnosti, čemuž se vůbec nedivím. Potřebují vědět, a hlavně i vidět, jakou cestou se vydat. A z dosavadních rozhodnutí jdoucích proti jejich podnikání není úplně jasné, zda se s nimi počítá. Ostatně tato vláda dokázala rozkolísat a znejistit sektor tak, že se bude dávat dohromady ještě dlouhé roky, a nelze se divit, že zemědělci jsou v trvalé pohotovosti a připravenosti demonstrovat. V případě, že jednání selžou, je dost dobře možné, že své názory projeví veřejnými akcemi před podzimními krajskými a senátními volbami.

Tato vláda dokázala rozkolísat a znejistit zemědělský sektor tak, že se bude dávat dohromady ještě dlouhé roky.

Zemědělce ale nyní čeká nejdůležitější období roku, kterým jsou žně. S hodnocením sklizně je třeba počkat až na úplný konec sklizně, nicméně na výnosech se může v zasažených regionech projevit vlna silných mrazů z průběhu dubna, následně lokální příválové deště či nedávné krupobíty. Bude záležet také na dalším vývoji počasí.

■ Zakončíme rozhovor nějakým pozitivním. Jaké zemědělské akce nás čekají v průběhu léta?

V zemědělských podnicích ještě dobíhají dny otevřených dveří, během kterých mají lidé možnost podívat se, jak v praxi vypadá moderní chov hospodářských zvířat nebo co vše obnáší příprava na žně a podobně. O tyto akce je mezi lidmi stále větší zájem a přibývá i zemědělských podniků, které se takto chtějí otevřít veřejnosti, což je jediné dobře. V červenci už se budeme soustředit především na přípravu mezinárodního agrosalonu Země živitelka v Českých Budějovicích, který letos slaví jubilejní, 50. ročník. Konat se bude ve dnech 22.–27. srpna a všichni jsou srdečně zváni.

Stranu připravil
Václav Tuček

Prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

Foto Agrární komora ČR

Je nezbytné upravit Společnou zemědělskou politiku EU a obnovit konkurenceschopnost našich zemědělců.

části zaměřené na jedné straně na zdravotnictví a na druhé na životní prostředí. Podle nás to není dobrý nápad, protože většina problematiky se prolíná oběma oblastmi, a jejich členové by tak přišli o možnost zahrnout do rozhodování jiný úhel pohledu. Tak třeba konzumaci červeného masa někteří spojují se vznikem rakoviny. Produkce masa a masných výrobků by tak mohla spadat pod zdravotnictví, ale chov hospodářských zvířat hraje významnou roli, i co se týká životního prostředí. Kam jej tedy zařadit? Je tu i vinohradnictví a výroba vína, tedy tradiční evropské odvětví a kulturní dědictví, kterému jsou rovněž přičítána zdravotní rizika, a další obory. Vyzvali jsme proto společně s dalšími organizacemi sdružujícími zemědělce v Česku, Maďarsku, Polsku a na Slovensku, aby Evropský parlament od těchto úvah upustil. Otázkou samozřejmě je i výběr nového eurokomisaře či eurokomisařky pro zemědělství. Chceme do čela silnou osobnost, která bude

produkcí, vysokými náklady na straně vstupů a stále novými a novými regulacemi, které tyto náklady ještě zvyšují a prodražují zemědělskou produkci. Ve společném komuniké jsme proto vyzvali budoucí složení Evropské komise, aby uvolnila na pomoc zemědělcům finanční prostředky z krizové rezervy. Dále jsme jednali o možném pokračování zemědělských protestů na podzim, opakovaně zmíněné nutné aktualizaci Zelené dohody pro Evropu či problematice ochrany názvů potravin živočišného původu. Mluvili jsme také o škodách způsobených vlnou silných jarních mrazů v dubnu a o tom, jak se jednotlivé státy postavily k této situaci.

■ Narazili jste na nějaké odlišnosti?

Shodli jsme se na tom, že ve všech zemích je stále větší problém pojistit se proti událostem, jako byly nedávné mrazy a další neočekávatelné události typu sucho, kroupy, šíření škůdců a podobně. Narazili jsme ale na místy velké odlišnosti, co se týká přístupu národních států. Polským zemědělcům stát přispívá 65 procent jako příspěvek ke komerčnímu pojištění, ale již požádali Evropskou komisi o zvýšení tohoto stropu až na 70 procent. Na Slovensku funguje program státní pomoci na refundaci části nákladů na pojištění, kde je strop 70 procent. Jenomže možnosti tohoto programu jsou omezené a o jeho využití je stále větší zájem, takže v praxi se tento strop rok od roku snižuje. Něco podobného,

nou informací, jaké výše kompenzace dosáhne, mluví se stále o rámci 200 milionů korun, což je vzhledem k objemu škod málo. Málokdo si uvědomuje, že do sadů nebo vinic se musí i v případě, že se nebude sklízet, a i tuto péči bez produkce je potřeba zaplatit.

S vládou jednáme o co nejrychlejší výplatě záloh na letošní dotace, jako je tomu i v jiných zemích.

■ Co nyní řešíte s ministerstvem zemědělství? Jak to vypadá s plněním požadavků, které jste vznesli?

Poslední schůzka s ministrem zemědělství Markem Výborným a ministrem financí Zbyňkem Stanjorem se uskutečnila začátkem června. Na stanovených požadavcích trváme a chceme jich obhájit co nejlépe. Cílem je, aby se k zemědělcům dostalo co nejvíce finančních prostředků tak, aby to zlepšilo cash flow podniků, protože mnohé z nich řeší krizi drahými překlenovacími úvěry. Takže proto už nyní jednáme o výplatě záloh na letošní dotace v co nejkratším termínu a v co největším objemu, což byla ostatně donedávna běžná praxe u nás a je tomu tak i v jiných zemích. Evergreenem zůstávají úlevy na sociálním po-

Partnerem stránky je

AGRÁRNÍ KOMORA
České republiky